

Collegial-Tidende for Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

No. 7. Den 17de Februar 1810.

Trykt i Kjøbenhavn hos Directeur Johan Frederik Schulz.

Undertegnede ere Redactører, Forlaggere og udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen,
Ridder af Dannebrog,
Statsraad og Deputeret i
det danske Cancellie.

Peter Johan Monrad,
Statsraad og Deputeret i
det danske Cancellie.

Forgivninger.

(Forordning om Tiendevæsenet i Danmark.)

Kjøbenhavn den 8 Januar 1810.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade
Konge til Danmark og Norge, ic. gjøre vitterligt,
at, da Tiendevæsenet i Vort Rige Danmark i mange
Dele trænger til Forandring og nærmere Bestemmelse,
saafremt en bedre Agerdyrkning ikke derved skal vorde
hindret, saa har det længe været en Gjenstand for Vore
Ønsker, at see de Pligter og Rettigheder, som bør
finde Sted imellem dem, der yde, og dem, der modtage
Tiende, saaledes lempede mod hinanden, at de kunne
bestaae med Enkeltes som med Statens Færd. Som

Vi derfor have søgt end videre at fremme de mindelige Foreninger om Tiendeafgift i Korn eller Penge, til hvilke Landeskaderen allerede 12 Aar før Vor Regjerings Tiltrædelse havde opfordret sine Undersaatter, saa have Vi og noie prøvet de Grundsætninger, paa hvilke Lovgivningerne om Tiendes Ydelse i Kjørvæn fra de ældre Tider bleve byggede, og overveiet de Forslag, som ere gjorte af sagkyndige Mænd, til disse Lovgivingers Forbedring. Og, efter at den Tidspunct er kommen, da denne vigtige Sag maa ansees tilstrækkeligen forberedet, kundgjøre Vi herved Vor allernaadigste Villie om, hvorledes der med Tiendevæsenet i Vort Rige Danmark herefter skal forholdes.

Første Afdeling.

Om Pligten at yde Tiende eller give Bederlag for Tienden.

§. 1. Tienden skal ydes, eller Bederlag for Tienden gives, af de i Lovens 2den Bogs 23de Cap. 1ste Art. udtrykkeligt benævnte Cædearter, naar de dyrkes i tiendepligtig Jord. Derimod skal ikke ydes Tiende, eller Bederlag for Tienden kunne fordres, for andre end disse i Loven benævnte Cædearter. Der maa altsaa ikke kræves Tiende eller Bederlag for Tiende enten af Bønner, Hør, Hamp og deslige Cædearter, eller af Roer og Kartofler, ei heller af Humle, Tobak og andre Handelsplanter. Heller ikke skal kræ-

ves

ves Tiende eller Vederlag for Tienden af den Jord, som anvendes til Haugeverters Dyrkning, til Skovs Opelsning eller til Græsning, ei heller af den Sæd, som, førend den er moden, afflaaes eller afbenyttes til Sommerfoering for Kreaturer eller til anden Brug. Dog skal Rettigheden at oppebære Tiende eller Vederlag for Tienden af de i Loven ubenævnte Sædearter fremdeles vedblive paa de Steder, hvor samtlige eller i det mindste tvende Tienderagere, endnu ved denne Anordnings Bekjendtgjørelse, ere i lovlig Besiddelse af saadan Tiende eller Godtgjørelse derfor, men der, hvor alene Præsten oppebærer saadan Tiende, hvilket paa nogle Steder skal være Tilfældet, ophører denne Tienderagelse med den nuværende Besidders Embedetid.

(Fortsættelsen følger.)

P l a c a t.

Hs. Majestæt har, under 16de Januar d. A., allernaadigst resolberet, at de i Aaret 1807 præstere de Kjørseler i Hertugdømmene Schlesvig og Holsteen for de Tropper, som der have cantonneret, skulle godtgøres Kjøbstæderne med 5 Mk. og Landdistricterne med 2 Mk. 8 S. for hver Mil, som de have færdt med to Heste, og at de i Overeensstemmelse hermed fornødne Godtgjørelsespenge skulle reparteres over samtlige Kjøbstæder.

stæder og Landdistricter uden Undtagelse, efter det
 Plougtal, efter hvilket de under 15de Octbr. 1808
 udskræve 4 Rdlr. 48 S. pr. Ploug ere blevene repar-
 terede. Da nu efter de indsendte Fortegnelser den hele
 Godtgjælsessumme for de af Kjøbstæderne saavelsom
 af Landdistricterne i Mæret 1807 præsterede Kjørseler
 udgjør omtrent 80,000 Rdlr., naar det fraregnes,
 som er blevet i Behold af de under 15de Octbr. 1808
 udskræve Kjørselspenge, saa skal, efter Hs. Majes-
 tæts Befaling, af hver Ploug, uden Undtagelse, be-
 tales 4 Rdlr. 48 S., for at tilvejebringe denne Sum-
 me. Hvad der ved denne Udskrivning indkommer mere,
 end Godtgjælsen for præsterede Kjørseler for 1807
 beløber, skal ved en tilkommende Repartition for Kjørs-
 seler fraregnes Summen, der da skal udredes. Rens-
 tekammeret lader herefter forfatte de fornødne Bereg-
 ninger og Liquidationer, for at bestemme, hvilke Sum-
 mer Kjøbstæderne, Klosterne, Godserne, Amtene,
 Landskaberne og Koegene have enten at betale, eller,
 efter Afdrag af deres Qvota, at modtage, og vil for-
 syne Oppebørselsbetjentene med de fornødne Indtægts-
 og Udgiftsordrer. Hvilket, i Følge Hs. Majestæts
 Befaling, herved bekjendtgjæres, og tilføies tillige, at
 de Summer, som herefter svares, skulle, under Straf
 af Execution, betales inden 6 Ugers Forløb efter den
 Tid, som af vedkommende Oppebørselsbetjenter nær-
 mere vil blive bekjendtgjort.

Gi

Givet i det kongelige Rentekammer i Kjøbenhavn
den 20 Januar 1810.

Under Rentekammerets store Segl.

Reventlow.

Moltke.

Wormskiold. Fridsch.

M. v. Essen. Meincke. Vorndran. Evers.

Hiort. H. Jensen. Mandix. Arentz.

(L. S.)

Prehn.

Ved Reskript af 29 Decbr. f. A , til Biskoppen
over Aalborg Stift, ere følgende Bestemmelser fast-
satsatte i Henseende til de gudstjenestelige Forretninger i
Hjørring Kjøbstad og de annecterede St. Knud og St.
Olai Menigheder: 1) Aftensangeltjenesten i Hjørring
maa herefter ophøre; 2) Høimessestjenesten i Kjøbstæ-
dens Kirke saavelsom i Annerkerne bør forrettes vereelviis
af Sognepræsten og den residerende Capellan, saa at,
naar den ene prædiker til Høimesse i Byens Kirke,
prædiker den anden i begge Annerkirkerne, da enhver
tillige skal besørge de accidentelle Forretninger med Com-
munion, Varnedaab o. s. v., som maatte forefalde i
den eller de Kirker, hvori han har Forretning; 3) den,
der prædiker til Høimesse i Hovedkirken, skal tillige
samme Dag catechisere fra 2 til 3 Eftermiddag, og bør
begge Præster gjøre sig al muelig Umag for, at den-

ne

ne Catechisation besøges af Ungdommen; 4) den af Menighedens Lærere, som prædiker i begge Annekirkerne, bør hver Søn- og Helligdag vekselviis catechisere i den ene eller den anden af Kirkerne, med mindre andre Embedsforretrænger maatte nødvendigen afbryde denne Orden; 5) Sognepræsten skal alene forrette alle Fredagsprædikener, men, naar Antallet af Communicanter maatte overstige 40, bør den residerende Capellan tillige møde i Kirken for at komme til Hjælp ved Communionen; 6) Onsdags-Catechisationen, der fornemmeligen skal besøges af Børn, forretter den residerende Capellan alene; 7) Onsdags-Fasteprædikenerne skulle begge Menighedernes Lærere vekselviis besørge, saaledes at den, der efter Ordenen prædiker til Høimesse i Hovedkirken paa Fastelavns Søndag, prædiker tillige den første Onsdagsprædiken i Byens Kirke, hvorimod den anden besørger Onsdagsprædiken i begge Annekirkerne o. s. v.; 8) Skriftermaalet i alle 3 Menigheder bør begge Menighedernes Lærere være forpligtede til at tage lige Deel udi, med mindre Antallet af Confitenterne er saa lidet, at de hellere vekselviis ville forrette denne Tjeneste; 9) Skolerne, saavel i Byen som i Annexerne, bør begge Menighedernes Lærere flittigen besøge; dog bør de med hinanden aftale en saadan Foreening, at den fornødne Orden heri overholdes, saa at den ene ikke møder i Skolen paa samme

Dag

Dag og Tid som den anden; 10) alle Vryllupper i Kirkerne eller i Husene forrettes af Sognepræsten, som den der ene nyder Indkomsterne ved Samme; 11) Hjemmedaab, Enges Betjening og de Unges Underviisning og Confirmation bør begge være forpligtede til at forrette, ligesom enhver derom anmodes; 12) da begge Læreres Embeder have et fælles Niemed, bør de ogsaa begge, helst i alle Sygdomstilfælde og i andet lovligt Forfald, kumme hinanden til Hjælp efter yderste Evne; 13) isøvrigt beholder enhver af Menighedernes Lærere de Embedsindkomster, som allernaadigst ere bestemte og henlagte til ethvert Embed, og hvorefter de hidtilværende Accorter imellem Sognepræsten og den residerende Capellan angaaende visse Embedsforretninger bør for Fremtiden bortfalde.

Ved Reskript til Kjøbenhavns Magistrat af 27 Dec. f. A. er det fastsat, at de Skjæder, som meddeles Staden Kjøbenhavn paa Grunde, hvilke den til Gadernes Udvidelse og nye Gaders Anlæg i den ved Bombardementet i 1807 afbrændte Deel af Samme, afskjæder Eierne, skulle læses til Ting uden nogen Betaling, og at de dertil udfordrede Attester af Vedkommende ligeledes meddeles uden Betaling, saa og at de anordnede Fattiges Penge af Kjøbesummen i dette Tilfælde maae bortfalde, samt at det Samme maa finde Sted

Sted i de Tilfælde, at de Staden saaledes tilskjødede Grunde igjen afhændes til andre Brandlidte.

(Fortsættelse af Forordningen angaaende de lærde Skoler i Danmark og Norge.)

§. 34. Der skal dagligen i enhver Skole gives 7 Læretimer, 4 om Formiddagen og 3 om Eftermiddagen; dog kan en Formindskelse i dette Antal finde Sted for de tvende nederste Classer. Den daglige Skoletids Begyndelse retter sig efter Aarstiden og efter locale Omstændigheder. Underviisningen skal ordentligvis gives i Skolens Læseværelser.

§. 35. Antallet af de ugentlige Læretimer i hver Specialclasse kan, naar det findes nødvendigt at anvende flere Timer paa et enkelt Underviisningsfag, forøges for dette, og derimod formindskes for et andet, naar enten Samme er af forholdsmæssig mindre Vigtighed, eller naar Disciplene deri have gjort særdeles mærkelige Fremskridt.

§. 36. Forøgelse eller Formindskelse af de ugentlige Læretimer for hvert Lærefag, ligesom og Formindskelsen af de daglige Læretimer for enkelte Classer, bestemmes af Vor Direction, som ogsaa fastsætter, hvor længe ethvert Cursus i enhver Specialclasse skal vare, og naar Samme skal være tilendebragt, for igjen at begynde fra først af.

§. 37.

§. 37. At besørge sine Læretimer med Nøiagtighed, og til rette Tid at begynde og egde Samme, er alle Lærernes fælles Pligt. Enhver Skoles første Lærer har omhyggeligen at paasee, at denne Pligt punctligen efterkommes, og han maa aldeles ikke taale, at de i den approberede Lektionstabel for enhver Lærer fastsatte Læretimer nogenfinde, uden hans Forevidende og Samtykke, udsættes eller overdrages til en anden Medlærer, eller ombyttes.

§. 38. Naar nogen af Lærerne, ved uundgaeligt Forsald, hindres fra at møde i rette Tid paa Skolen, paaligger det ham, saa betids som mueligt, at mælde Saadant til den første Lærer, som da fører Anstalt til, at Disciplene i den eller de ledige Timer enten af de andre Lærere undervises i deres Fag eller dog sysselfættes paa en nyttig Maade, og under en Lærers Opsyn. I et saadant Tilfælde maa ingen af de faste Lærere, under hvilkensomhelst Forevending, unddrage sig fra den aldeles gjensidige Pligt, at træde i sin Medlærers Sted, og paatage sig de overordentlige Læretimer, som af den første Lærer anvises ham. Men paa den anden Side er det den første Lærers Pligt, at fordele denne fælles Byrde med billigt Hensyn paa de enkelte Læreres ordentlige Skoletimer, og da i Lærernes næste Forsamling bestemt at anmeldte de indtrufne Tilfælde, samt at lade indføre i Protocollen de Foranstaltninger, som derved ere foranledigede. (Fortsættelsen følger.)

Blandede Efterretninger.

Efter at Selskabet for Veterinairkyndighedens Fremme havde allerunderdanigst forelagt Hs. Majestæt Resultatet af dets Bestræbelser, og hvad Samme til Diemedets Opnaaelse havde virket i de to Aar siden dets Stiftelse, har Hs. Majestæt, som et Beviis paa Allersøjskammes særdeles Velbehag med Selskabets gavnlige Virksomhed, under 27 Januar d. A., allernaadigst tillagt det Navn af: Kongeligt Selskab for Veterinairkyndighedens Fremme.

Torsdagen den 11te Januar d. A. forelæste Hr. Professor Viborg i det kongelige medicinske Selskab en Afhandling om Særkjenderne paa spiseligt Kød, og Torsdagen den 25te s. M., en Afhandling om Pindhæsen med Hensyn til Vaccinen.

Under 22de December s. A. er det tilladt Niels Møller, af Cuurhuset i Asferg Sogn, Randers Amt, at have følgende Broepenge af dem, som paaføre tvende Broer, som det paaligger ham at holde i forsvarlig Stand, af hvilke den ene ligger i Nærheden af Cuurhuset og den anden ved Landsbyen Handest, nemlig:

af en med 6 Heste bespændt Vogn	6 R.
af en med 4 Heste bespændt Vogn	4 R.
af en Vognmands eller anden Vogn med 2 Heste, tilhørende Folk uden for Bondestanden . .	2 R.

af en Vondevogn 1 $\frac{1}{2}$.
 af en beslagen Hest 1 $\frac{1}{2}$.
 og af hvert Stykke stort Qvæg 1 $\frac{1}{2}$.
 Derimod skal Gaaende passere frit, saavelsom de der
 befordres i Kongereiser, eller reise i Embedsforretning-
 ger. Saa skal og de Reisende hverken Dag eller Nat
 forarsages Ophold ved Bommens Nabning eller Broe-
 pengenes Erlæggelse, ligesom der og uden for Bom-
 husene skulle ophænges tvende sorte Tæpper, hvorpaa med
 store hvidmalede Bogstaver og Tal anføres denne be-
 stemte Tært. Endeligen skal denne Bevilling i sin Tid
 ved den nye Landevejs Anlæg, eller den nuværendes Om-
 lægning, igjen bortfalde.

Fredagen den 8de Febr. forelæste Hr. Commen-
 deur og Ridder Løvensørn, i det danske Videnskabs
 Selskab, en Afhandling om at indrette Skibscompas-
 ser saaledes, at Rozen eller Magnetnaalen under Skib-
 ets heftigste Bevægelser beholder den muligste Stådig-
 hed til at styre Kursen og til at peile.

Samme Aften blev i Selskabet forevist følgende
 Instrumenter, forfærdigede af Compas og Seilmager
 Weilbæk: 1) en Idee eller et Forsøg til et Compas,
 som bevæger sig i Vand; 2) et Styrcompas med en
 efter Inclinationen stillet skraa Naal; 3) et Instru-
 ment saaledes indrettet, at man med samme Naal kan

observere Naalens Inclination og Declination eller Misvilling. For disse Instrumenter tilkjendte Selskabet Hr. Weilback sin Sølvmedallie som et Agtelsestegn.

Ved et under 7de Nov. f. A. oprettet Bærebrev, har Bonden Ole Michelsen Wælien, af Lands Præstegjæld i Christians Amt, legeret 1000 Rdlr. til Trængendes Understøttelse i Nordsundets og Torpens Annexer, under følgende Bestemmelser.

1) Af de aarlige Renter af Bærbrevet anvendes det halve, nemlig af 500 Rdlr., til Trængende i Nordsundets Annex under Lands Præstegjæld, og Renterne af de øvrige 500 Rdlr. til Trængende i en Deel af Torpens Annex under bemældte Præstegjæld, nemlig i det Landstrøg fra Dokelven nordvest efter til Gaarden Namodt, hvilket sidste District sædvanligen kaldes Dvrebøigden og Besterbøigden.

2) De aarlige Renter af Kapitalen skulde ikke tilflyde Districtets Fattigkæsse, eller anvendes til Almisselemmer eller dem, som nyde Andeel i den offentlige Understøttelse, men til Saadanne, som formodentlig eet eller andet Uheld kunne behøve en temporair Understøttelse.

3) Saalænge Legator lever, forbeholdes det ham at uddele Renterne efter bedste Overbeviisning; men,
naar

naar han ved Døden er afgaaen, udvælger Districtets Fattigcommissiön en retskaffen og paalidelig Mand af Bøigden til at besørge Uddelingen, og bliver denne at vælge af hans eller Hustrues Familie, saalænge nogen af disse ere til og ansees duelige til at overdrages Uddelingen af Renterne.

4) Den, som besørger Renternes Uddeling, er forbunden til, aarligen at forevise Districtets Fattigcommissiön Rigtighed for, hvorledes Renterne ere blevne anvendte.

5) Renternes Anvendelse til offentlig Brug tager sin Begyndelse den 14de August 1810.

Ved Hs. Majestæts allernaadigste Resolution af 22 Januar d. A. ere end videre *) følgende Landboes fruentimmer, som have udmærket sig ved Flid og Ansstrængelse i Markarbejde, belønnede med Udmærkelses-smykker for Landbrugsslid.

I. Til at nyde bemældte Udmærkelses-smykke af 1ste Klasse ere udnævnte følgende.

I. Dorte Sørensdatter, Gaardmand Jørgen Svendsens Hustru, af Nøbbølle Bye, Ryde Sogn, paa Falster, som, da hendes Mand i Aaret 1807 blev kaldet til Regimentet, selv har meiet det meste af sit Korn, og kun med liden Hjælp indhøstet Sæden

af

*) See Collegial-Tidenden for d. A. S. 51 og 66.

af Gaardens Jorder, der udgjøre 50 Tønder Land; saa har hun og efter Høsten dagligen gaaet ved Ploven og været utrættelig i alt det Arbeide, der ellers udføres af Mandkjønnet, og det paa en Tid, da hun havde tvende Tvillinger at give Die, og desuden havde smaae Børn, der trængte til Moderens Omhu.

2. Pigen Anne Nielsdatter af Veiringe Bye, Aastrup Sogn, sammesteds, som, 31 Aar gl., har ligeledes særdeles udmærket sig ved, da hendes Broder blev udtagen til Krigstjeneste, at forestaae for sin Mormoder, der er 73 Aar gammel, en hende tilhørende Gaard, der er ansat til 8 Tdr. $\frac{2}{7}$ Alb. Hartkorn, og hvis Drift uden hendes Hjælp vilde være forsømt. Hun har med Troeskab, Velvillighed og ufortrøden Virksomhed paataget sig alle de Arbeider, der sædvanligen paaligge Mandkjønnet; saaledes har hun ikke alene kjørt Ploven og istandsat de dertil nødvendige Redskaber, men endog kjørt Kongereiser og kjørt til Kjøbstæden for at forhandle Korn og gjøre de til Gaardens Drift fornødne Indkjøb; ligesom hun og, for med større Fordeel at affatte Gaardens Producter, har gjort Reiser til Kjøbenhavn; med alt dette forbinder hun saamegen Beskedenhed, at hun ikke alene har undladt, efter Præstens Opfordring, at mælde sig for at vorde

belønnet for sin Glib, men hun har endog ønsket ikke at blive belønnet for at have udrettet det, som hun ansaae for sin Pligt.

2. Til at nyde Udmærkelsesmykke af 3 Klasse er udnævnt:

Dorthe Jørgensdatter, Gaardmand Hans Jørgensens Hustru, af Taare Bye, Nyde Cogn, sammesteds, som har taget virksom Deel i Høstarbeide, Ploining og Hegning, og derhos paa samme Tid havt et spædt Barn ved Vryftet.

Under 23 Sept. f. A. har det behaget Hs. Majestæt allernaadigst at befale:

1. at de ved Reskriptet af 27de Febr. 1795 befalede Brandvagter i Hjørring Kjøbstad maae bortfalde, og
2. at der i Hjørring Kjøbstad maae ansættes tvende Politiebetjenter med 30 Rdlr. aarlig Løn for hver af Byens Kasse, foruden det Halve af de faldende Politiebøder, og at disse Betjenter derhos, naar de i enkelte Tilfælde bruges for Horns og Venneborg Herreder, maa tilstaaes en passende og af Amtmanden nærmere bestemmende Betaling for hver Gang, hvilken Betaling da bliver at ligne paa disse Herreder, samt
3. at disse to Politiebetjentes Poster for denne Gang maae besættes af Øvrigheden paa Stedet.

Bez

Beforbring og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den yde Bebr.
er Raadmand, samt Bye og Raadstueskriver i Hels-
tingør, Justitsraad L. E. Estrup, efter Ansøgning,
i Naade entlediget fra sit Embed som Raadmand.

Under General-Commissariats-Collegiet:
Den 24de Januar er Oberst og Chef for Veicorpsset i
Danmark, F. v. Rosenberg, meddeelt, formedelst Al-
der og Svagelighed, Afsked i Naade, og i Betragt-
ning af hans lange og troe Tjeneste tillagt 900 Rdlr.
i aarlig Pension; Oberstlieut. af Veicorpsset, N. G.
v. Heide, Ridder af Dannebrog, udnævnt til Oberst
og Chef for Veicorpsset i Danmark med de til denne
Charge reglementerede Gage og Emolumenter. Iste-
det for den til et civilt Embede befordrede Auditeur
Herholdt, er Auditeuren ved det 3die jydsk Inf. Re-
giment, H. E. Hansen, forflyttet i lige Egenkab til
Marine Regim. med den til dette Embede reglemente-
rede Gage, og saaledes at han tillige skal forrette Au-
ditoriatet ved Kbhavns Inf. Reg. for den ved Mari-
nereg. erholdende høiere Auditeur-Gage; Cand. Juris
H. A. Fleischer, der har været constitueret til at fore-
staae Auditoriatet ved Prinds Frederik Ferdinands
Dragon-Reg., udnævnt til Auditeur ved det 3die jyd-
ske Inf. Regim.